

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, ar
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fl.

Pentru străinătate.
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ 6
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir armonios:
odată 14 fil., a două
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Toate ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Războiul cu România.

Cetitorii vor înțelege întârzierea, cu care sosește acest număr. După convingerea noastră, a Românilor din Monarhie, declararea de războiu a României este o surpriză, pe care chiar statul român va plăti-o eventual chiar cu existența. Vechile legături economice-comerciale și interesele vitale ale statului dunărean, militau cu toate pentru prietenie și alianță cu puterile centrale. Nădăjduiam până în clipa din urmă, că regele Ferdinand și Ionel Brătianu nu se vor abate dela politica și vederile binefixate ale marelui rege Carol. Răpirea Basarabiei — drept răsplătă pentru ajutorul ce l-a dat România rușilor strimtorați — trebuia să fie încă destul de recentă, ca România să abstea dela acest pas primejdios. Tendința de expansiune a Rusiei spre Constantinopol este dovada cea mai sigură, că România s'a aruncat în brațele unui aliat, care mai întâi o va sugrumă chiar pe ea.

Dar toate aceste reflexii acum sunt târzii ca și înșirarea binefacerilor și sprijinului, de cari a avut parte România dela puterile centrale, cari au ridicat-o la nivelul unui stat modern european.

Războiul se încinge deci mai departe și noi poporul românesc din aceasta patrie, rămânem neclintii în credința, ce am jurat-o Tronului. Cum ne-am vărsat sângele în trecut și în acest doi ani ai războiului, ne vom face și acum datoria până în sfârșit.

România a declarat războiu Austro-Ungariei. Germania a declarat războiu României. — Agenția telegrafică ungară anunță din Viena cu datul de 28 August: Ieri noapte s'a prezentat în ministerul de externe consulul regatului român ca să imaneze nota, prin care România, începând cu ziua de 27 August, ora 9 din seară, se consideră în stare de războiu cu Austro-Ungaria.

— Agenția Ungară anunță din Berlin cu datul de 28 August: Guvernul român ieri seara a declarat războiu Austro-Ungariei. Consiliul aliaților a fost chemat de urgență la consfătuire:

Fiindcă — după-cum am anunțat, România rupând în mod infam alianța încheiată cu Austro-Ungaria și Germania, a declarat ieri războiu aliatului nostru, ambasadorul imperial din București a fost îndrumat să-și ceară pașaportul și să anunțe guvernului român, că acum Germania încă se consideră în situația de războiu cu România.

Arhiducele Friderich către armată. — Comanda-supremă a dat următorul ordin: Ostași! Camarazi! Vă aduc la cunoștință, că în șirul inamicilor noștri a răsărit un nou dușman: regatul român. Inimile voastre de ostași cinstiți va găsi măsura de dispreț pentru acest atac banditesc. În anii trecuți am trăit multe ore grele. Rămânând credincioși jurământului depus către steag și comandamentul-suprem vom întâmpina cu onoare și aceasta nouă lovitură.

Dumnezeu cu voi!

Arhiducele Friderich, mareșal.

Decretarea de zone interne de războiu. — Se anunță în mod semioficios, că teritoriul din comitatele: Szolnokdoboka, Kolozs, Udvarhely, Marostorda, Csik, Háromszék, Brassó, Fogaras, Nagyküküllő, Kisküküllő, Alsófehér, Tordaaranyos, Szeben, Hunyad și Krassószörény sunt decretate de zonă internă de războiu. Pe teritoriul amintit călătoriile sunt permise numai cu legitimație dela comanda militară, ceace intră în vigoare cu 12 Septembrie.

FOIȚA.

Eroi ai durerii.

În val vârtejului vremii, prin care trecem, cuvine-se să trimitem în „Calea Vieții” și femeilor un cuvânt, de s'ar putea, un cuvânt de mângâiere și întărire. Cuvântul cel dintâiu facem cătră voi, o mame și sorori, dar nu cel din urmă!

Când a zidit Dumnezeu femeia, n'a făcut-o din brațul bărbatului, ci din coasta lui, din scutul inimii și a celor dinlăuntru ale lui. De aceea femeile nu poartă arme, nu iau parte armată la războiul ucigaș, dar iau parte cu inima, pentru-că ele sunt tot inimă și simțire în toată ființa lor. Dar cine Doamne, va fi scutul inimii lor în această mare de foc și de durere?

Simțirea este împărăția sufletului de femei. Simțirea o stăpânește întreagă ființa

ei este mai gingașe, mai sufletească și mai simțitoare. Mânile ei nu se ridică spre ucideră cu arma, dar se ridică spre rugăciune, spre suspinare, spre plângere și văitate. Căci simțirea, care stăpânește azi inimile de femei este durerea și durerea își are graiul și suspinul său.

Altădată toate simțirile alese și înălțătoare umplu inima de femeie. Iubirea de mamă, iubirea de soră, mila de săraci, bună-tatea față de străini, evlavia față de Dumnezeu și biserica lui, credința față de soțul credincios și iubitor, gingășia față de prunci, dragălașia față de toți. Aceste sunt fețele de multe colori ale simțirilor, cari intrumsețază în timp de pace inima de femeie. Azi toate acestea se topesc și se contopesc în durere; în durere și dor, în dor și durere. Precum câmpul verde împistrit de multe flori, cu multe colori, se rozește în războiu de sângele vărsat, așa câmpia feluritelor simțiri se înrozește azi de roșul durerii inimilor.

Iubirea mamei de feciorii sei, iubirea

sorei de frățilori sei, iubirea soției de soțul seu iubit, iubirea tuturor de copii orfani și de străinii pribegi, acestea felurite colori ale dragostei se topesc într'un dor și într'o durere, care le stăpânește inima.

Care este însă toiagul de proptire a inimii îngreunate de o durere așa de cumplită? Credința! Credința în Dumnezeu cel bun și iertător, care ne cearcă prin durere și ne oțelește prin suferințe. Și sfânta candelă a nădejzii, care prin întunerecul, de fum și serum, al zilelor de azi, ne licărește ca un luceafăr, prevestind apropiata zorire a zilei senine, de pace! Credința proptește și întărește; nădejdea înviorează și luminează sufletele îndurerate.

Această oțelire prin credință a făcut, ca femeile cele slabe, să fie tari și puternice, la lucrul câmpului, sortit astfel bărbatilor, la cârma carului cu boi, la coarnele plugului în brazda ogorului, — ca să nu se simțească de tot lipsa celor duși în drumul războiului.

Această oțelire le a făcut pe femei tari în răbdare, în răbdarea de tot felul, plinind

Războiul european.

La Orșova trupele noastre, după cinci zile de lupte vehemente, au fost retrase pe țărmurii vestici ai râului Cerna. Spre nord de Sibiu și Brașov inamicul urmărește trupele noastre cu întârzieri. În munții Gyergyó se desvoaltă noi lupte.

În Bucovina și Carpații păduroși din Galiția, trupele austro-ungare și germane au respins mai multe eșuri inamice. Spre nord-vest de Mariampol au eșuat mai multe atacuri de ale inamicului. Trupele comandantului Ters-tyánszky au fost atacate spre nord-vest și sud-vest de Zviniuchy. Inamicul a pătruns în satul Karytinica, dar a fost silit să se retragă în disordine față de trupele noastre, care îl amenință cu impresurare. Trupele noastre au prins 10 ofițeri 1100 ostași și mai multe mitraliere.

Pe frontul generalului Leopold, începând dela mare până spre vest de Luck situația e neschimbată. Spre sud-vest de Luck rușilor le-a succes să ocupe teren, dar prin contra-atacul german au fost siliți să bată în retragere, suferind pierderi imenze. La Brody și Tarnopol focul artileriei inamice s'a potentat.

Pe frontul maritim dela Italia se dau lupte de artilerie și granate de mână, cari s'au estins și pe sectorul dela Plava. La Kis Pahl inamicul a pătruns în o parte de tranșee, de

cuvântul Apostolului: „Întru răbdarea voastră veți luera războiul voastră!”

Dacă cei-ce înfruntă cu vitejie moartea cea cu multe chipuri și prin repunerea dușmanilor ne apără hotarele țării, sunt și se numesc eroi, atunci eroi sunt și femeile cari înfruntă cu răbdare oțelită toate năvălirile durerii de multe feluri și cu inima bărbată poartă roșul lucrului dela vatra casnică.

Eroi al durerii!

Maica Domnului Hristos a purtat și ea întru inima sa toate durerile patimilor Fiului sau chinuit întru rostignirea pe lemnul crucii. Cum îl privia pironit acolo, în văpaia tuturor durerilor așezat, în inima ei de mamă a simțit toate chinurile lui, și s'a împlinit cu prisos prorocia dreptului Simion, care i-a zis în ziua senină, când și-a dus fiul la biserică.

Sabia tuturor durerilor a trecut prin inima Maicii sfințe; sabia tuturor durerilor trece azi și prin inima femeilor cu credință. Bună tovarășe de suferințe și scutitoare pildă au avut deci femeile în sfânta Maică Preacurată, și cu aceasta se pot mângâia. Dacă Maica cea fără de păcat și fără de prihană a trebuit să rabde dureri, cum nu vor suferi păcătoasele fiice ale Evei?

Ea este chipul sfânt al durerii eroice, la ea vă înălțați inima și mintea, o mame și surori îndurerate. Și fiți încredințate, că după rostignirea războiului vine sfânta înviere a Păcii!

(«Calea Vieții».)

Protopopul Dr. Elie Dăianu.

unde a fost alungat prin contra-atac. Spre ost de Valona o ariergardă italiană a ajuns până la Vojusa. De aci prin atac din flanc a fost silită să se retragă.

În Caucaz turcii prin atac de baionetă au scos pe inamic din pozițiile ocupate alaltăeri. Inamicul a lăsat în urmă 400 ostași și 80 lăzi cu muniții și o mare cantitate de material pentru fortificații.

Informațiuni.

Pregătiri triste. Multe trenuri de refugiați sosesc din părțile sudice ale Ardealului. Călători fără patrie, pe cari i-a izgonit războiul din locuințele lor pașnice. Nu e eveniment nou în decursul celor doi ani, numai cât prevedința ne-a ferit până acum de aceasta încercare care a trecut peste poporul din Galiția, Bucovina și Ungaria-superioară. Trupelor române și rusești le-a succes se pășească pe timp scurt, pe teritoriul Ardealului și până când trupele noastre viteze îi vor respinge. avem datorință se ne îngrijim de siguranța păstorală și de avere. Blajul e departe de front, să sperăm, că grozăviile războiului nu se vor extinde și aci, dar trebuie să luăm măsurile de preveniență pentru ori-ce eventualitate, ca să nu ajungă în mâni căzăcești atâtea comori culturale moștenită dela Șincai, Maior, Clain și dela alți bărbați geniali. Biserica greco-catolică nu poate fi supusă vulnerărilor celor mai furioși inamici. De aceea I. P. S. Mitropolit Victor își mută reședința, pe timp nedeterminat, din Blaj la Oradea-mare, cum a făcut și mitropolitul din Bucovina strămutându-se în Bistrița. Comanda militară se va îngrijii ca întreg clerul împreună cu arhivele să fie strămutat în ordine la Oradea-mare. Dl. Efédi Gagyí Jenő, cunoscutul scriitor al literaturii și istoriei române, e împuternicit din partea comandai militare cu afacerile pentru strămutare. Sub supraveghierea Domniei sale miliția pachetează arhivele. De soarta celorlalți locuitori din oraș se va îngrijii guvernul; dacă — de ce Dumnezeu ne ferească — situația militară va cere refugiarea lor. În cazul acesta ei vor afla locuințe în comitatul Bács-Bodrog până când îndurarea lui Dumnezeu va delătura primejdia, și când păstorul și turma se vor reîntoarce la vetrele lor. Și până atunci aci va rămânea o comisie sub presidenția Rvd. Domn Dr. Alexandru Nicolescu, pentru îngrijirea sufletelor și administrarea agendelor bisericesti.

Români, credincioși! Credem, că vestea aceasta va servi pentru liniștirea voastră, știind, că mitropolitul nostru, împreună cu întreg clerul gremial și corpul profesoral, în locuința ospitală a unui episcop român, să roagă pentru voi și pentru eliberarea patriei.

Din arhidieceză. *Concurs:* Cu terminul 10 Septemvrie 1916 se eșcrie concurs la stațiuni cantor-invătătoarești: *Milașul-mare* (tractul Fărăgău); *Gâmbușiu* (tractul Murăș-Uioara); *Ceanul-deșert* (tractul Turda); *Bercea* (tractul Almaș); *Țăud* (tr. Almaș); *Băgău* (tr. Aiud).

Stațiuni invătătoarești: *Cichiudul-de câmpie* (tractul Cătina); *Spălnaca* (tractul M. Uioara); *Șeica-mare* (tr. Sibiu); *Băișoara* (tr. Indol); *Pintic* (tr. Fărăgău) și *Ormenișul-de-câmpie* (tr. Cătina). Postul I. și II. de invățător din *Luna-Arieșului* (tractul Arieș).

Din dieceza Gherlei. *Concurs:* Cu terminul 10 Septemvrie 1916 se eșcrie concurs la stațiuni cantor-docentale: *Bred* și *Runc* (post II.); apoi la stațiunea docentala din *Șimigna* (Semesnye).

— *Inceperea anului școlar la institutul pedagogic de fete.* Prin aceasta se concedo Frățiilor Voastre a notifica elevelor din curs I. și al II-lea dela institutul pedagogic diecezan de fete, că anul școl. se va începe în 5 Septemvrie st. n. a. c. și că pentru înscriere vor avea să se prezinte la direcțiunea institutului în 4 Septemvrie a. c. la 4 ore d. a.

— *Primire la institutul pedagogic de băieți.* Prin aceasta se concedo Frățiilor Voastre a îndemnă pe tinerii, cari au pregătirea recerută de 4 clase ale școlilor medii ori civile și au chemare la cariera invățătoarească să se prezenteze pentru primire de elevi ai institutului pedagogic diecezan de băieți la direcțiunea institutului pe ziua de 4 Sept. st. n. a. c. la 8 ore dim. Taxa de înscriere în fiecare curs e 60 cor. și să plătește în 3 rate egale. Elevii, cari vor dovedi purtare bună și progres bun, vor fi primiți la masa studenților din seminar.

Ce s'a întâmplat în Sinaia? „Matin” comunică: Cu o jumătate de oră înainte de începerea ostilităților, casina din Sinaia era plină cu oaspeți dela băi. Germanii, maghiarii și austriacii au fost tratați cu cea mai mare ospitalitate până când s'au auzit primele detonături, cari au demascat fărânciea. Românii au ris cu dispreț de oaspeți.

Revistă românească căreia i-s'a detras debutul postal. Ministrul ungar de comerț a detras debutul postal de pe întreg teritoriul Coroanei ungare revistei „Scriitorii români”, ce apare în București la tipografia Alcalay et Comp.

MAI NOU.

Publicațiune.

Pe baza informațiilor primite, prin telefon, dela locurile competente, aduc la cunoștința publicului, că atacul României e reținut pe toată linia. Situația s'a îmbunătățit în mod simțitor și nu este motiv de spaimă și de refugiare în ruptul capului. S'au făcut dispoziții să se caute ceice lătesc vești fantastice și fără considerare să se pedepsească cât se poate de aspru.

Fiecare să-și continue în liniște munca, cu deosebire economii să-și grijească vitele, să nu-și prădeze pe prețuri de nimica bucatele, pentru că mai târziu nu le vor putea cumpără nici cu prețuri cât de mari, că nu vor avea de unde.

Nagy-Enyed (Aiud).

Szász József
comite-suprem.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.